Sayı: 1139
Tarih: 18.12.2018

10/649

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çocuk işçiliğiyle ilgili verilerin toplanması, paylaşılması, izleme ve raporlandırmanın yapılması, çocuk işçiliğine ilişkin araştırmaların gerçekleştirilmesi ve desteklenmesi gerek ülke genelinde gerekse bölgesel düzeyde gereksinim duyulan bir olgudur. Çocuk işçiliğinin önüne geçmek için kapsamlı politikaların geliştirilmesi, uygulanması ve denetlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederim.

Tuma ÇELİK
Mardin Milletvekili

GEREKÇE

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi 2018 yılının ilk 10 ayında 62 çocuk işçinin iş cinayetlerinde hayatını kaybettiğini açıkladı. 2012 yılında yaşamını yitiren çocuk işçi sayısı 32 olarak açıklanırken, 2017'de bu sayı 60 olarak tespit edilmiştir. 2018 yılında açıklanan sayıysa çocuk işçiliğinde gerilemenin yaşanmadığını, tedbir alınması gerektiğini ve çocuk iş cinayetlerinin artarak devam ettiğini ortaya koymaktadır.

Birleşmiş Milletler sözleşmelerine göre ''18 yaşına kadar her insan çocuk sayılır''. Türkiye'de çocukların çalışma yaşı 4857 sayılı İş Kanunu'na göre 15'dir. 14 yaşını doldurmuş, zorunlu ilköğretimini tamamlamış çocuklar bedensel, zihinsel, sosyal gelişmelerine ve eğitimlerine devam edebilmelerine engel olmayacak şekilde hafif işlerde çalışabilirler. Ancak, hayatını kaybeden 62 çocuğun yaşlarının 8-17 yaş arasında değiştiğini ve yaşamını yitiren çocuk işçilerin iş kollarına göre başta tarım olmak üzere inşaat, gıda ve metal gibi ağır çalışma alanlarında olduğunu görüyoruz.

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu ''Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2012 raporuna göre, Türkiye'de 6-18 yaş arasında ekonomik faaliyette bulunan 893.000 çocuğun %44'ü mevsimlik tarım işinde çalışıyor. Bu 393.000 çocuğun yarısı okula gitmeyip haftada 40 saatten fazla çalışıyor. Eğitim, sağlık, ekonomik sömürüden korunma, uygun standartta yaşama ve oyun oynama hakları ihlal ediliyor'' şeklinde durumu ifade etmektedir. Bu veriler çocuk işçiliğine dair ülke genelinde yapılan son araştırmanın sonuçlarıdır. Son 6 yılda ülke genelinde çocuk işçiliğine ilişkin araştırma yapılmamıştır.

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na bağlı Genel-İş Sendikası, 2016 yılında "Türkiye'de Çocuk İşçi Olmak" raporunu açıklamış ve çocuk işçi sayısının 2 milyona yaklaştığına, çocukların %78'inin kayıt dışı çalıştırıldığına, 15 yaş altı ve tarımsal alanlarda mevsimlik olarak çalışan çocuklara ilişkin verilerin olmadığına dikkat çekmiştir.

2018 yılında hayatını iş cinayetlerinde kaybeden 62 çocuk işçinin 10'unu Suriyeli mülteci çocuklar oluşturmaktadır. Çocuk iş cinayetlerinin en fazla görüldüğü iller -mültecilerin de yoğun yaşadığı- Antep, Urfa ve Mardin illeridir. Türkiye'de hali hazırda devam eden çocuk işçiliği sorununa Suriyeli çocukların da dahil olmasıyla mesele daha da derinleşmektedir. Göç İdaresi istatistiklerine

göre geçici koruma altında kayıtlı bulunan 0-18 yaş arasında 1.701.808 Suriyeli çocuk yaşamaktadır. Suriyeli mülteci çocukların birçoğu ekonomik sorunlardan dolayı okula devam edememektedir. Ancak, bu çocukların kaçta kaçının çocuk işçi olduğuna dair ülke genelinde kapsamlı bir araştırma yapılmamıştır.

TÜİK 2017 verilerine göre, çocuk nüfusu 22 milyon 883 bin 288'dir ve çocuklar toplam nüfusun yüzde 28,3'ini oluşturmaktadır. DİSK'in ''Çocuk İşçiliği Gerçeği Raporu'' ev işlerinde çalışan çocukların sayısının arttığına ve -2012 itibariyle- rakamın 7 milyon 503 bini bulduğunu belirtilmiştir. Bu sayı oldukça yüksek olmakla birlikte, 2018 yılında ne kadar olduğu da bilinmemektedir.

Tarım ve ev işlerinin yanı sıra sanayi ve hizmet sektöründe de çocuk işçiliğinin yoğun olması (TÜİK verileri 217.000 sanayide, 277.000 ise hizmet sektöründe), çocukların ucuz iş gücü olarak görüldüğü, istismara açık, günde 12 saat çalışarak eğitim hakkından mahrum bırakıldığı basına yansımaktadır. Ayrıca tarım, sanayi ve hizmet sektöründe çalışmak zorunda kalan çocukların iş hastalıklarından bugüne değin ne oranda etkilendiğine ilişkin de verilerin toplanması önemlidir.

Çocuk işçiliğinin gerek sosyal ve ekonomik eşitsizlikler, gerekse bölgesel bazlı ele alınması, konuya ilişkin verilerin toplanması ve bu veriler doğrultusunda kapsamlı ve etkin, konunun çok boyutlu ele alınarak, koruyucu ve önleyici politikaların geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırması yapılması önem arz etmektedir.

1	AYHAN BİLGEN	KARS	
2	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
3	KEMAL PEKÖZ	ADANA	
4	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	
5	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
6	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	
7	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	
8	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
9	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
10	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
11	MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ	BATMAN	
12	FELEKNAS UCA	BATMAN	
13	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	
14	SALİHE AYDENİZ	DİYARBAKIR	
15	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
16	MUSA FARİSOĞULLARI	DİYARBAKIR	
17	SEMRA GÜZEL	DİYARBAKIR	
18	ADNAN SELÇUK MIZRAKLI	DİYARBAKIR	
19	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	
20	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	